

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi siemenkauppalaain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin (EU) tehdyn sopimuksen mukaan Suomi saa, voidakseen sopeuttaa viljakasvien ja nurmikasvien siementuotantojärjestelmänsä EU:n siementuotanto- ja markkinajärjestelmään, säilyttää vuoden 1996 loppuun saakka eräitä siemenkauppalaissa olevia säännöksiä,

jotka eivät ole unionin säännösten mukaisia. Esityksessä esitetään siemenkauppalakiä muutettavaksi niin, että se tulee yhdenmukaiseksi EU:n siementavaran markkinoinnista annettujen direktiivien kanssa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

ESITYKSEN PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Voimassa oleva siemenkauppalaki (233/1993) on annettu vuonna 1993. Se on säädetty Euroopan Talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) perusteella. Sopimuksen mukaan Suomen siemenkauppaa koskevat säännökset yhdenmukaistetaan Euroopan yhteisön siementuotantoa ja markkinointia koskevien direktiivien kanssa. Suomessa on kuitenkin oikeus, jollei toisin sovi, neljän vuoden pituiseen vuoden 1996 lopussa päättyvään siirtymävaiheeseen, jotta se voisi sopeuttaa viljan ja nurmikasvien siementuotantojärjestelmänsä EU:n siementuotantojärjestelmän mukaiseksi.

Siementuotantojärjestelmien erot ovat pääasiassa seuraavat: Viljakasvien siementuotantoa ja markkinointia koskevan direktiivin (66/402/ETY) mukaan viljakasvien siementavaraa saa myydä vain sertifioituna. Sertifioitua siementä saa tuottaa vain jalostajan tuottamasta perussiemenerästä lisäysviljelyksin enintään kahdessa sukupolvessa. Suomessa lisäys sallitaan yhteensä viidessä sukupolvessa, joista kolme sertifioitua suku-

polvea ja kaksi kauppasiementä. Nurmikasvien siementavaran markkinointia koskevan direktiivin (66/401/ETY) mukaan nurmikasvien siementä saa pääsääntöisesti myös myydä vain sertifioituna. Tässä direktiivissä ei perussiemenerästä polveutuvien sertifioitujen siemenluokkien lukumäärää ole rajoitettu.

Suomelle siirtymäajaksi sallitut poikkeukset sisältävät sen, että Suomessa saadaan tuottaa ja markkinoida voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti (sertifioimatonta) kauppasiemenluokan siementavaraa, jonka itävyysvaatimukset ovat alhaisemmat kuin direktiiveissä määrätty. Sertifioitun viljan siemenen tuotannossa sallitaan myös direktiivistä poikkeava määrä sukupolvia.

Käsitellessään siemenkauppalaain uudistamista koskevaa hallituksen esitystä (HE 268/1992 vp) eduskunta edellytti, että hallitus neuvottelee sopimuksessa määrätty siirtymävaiheen poikkeussäännökset pysyviksi. Tästä syystä eduskunta hyväksyi lain hallituksen esityksestä poiketen siten, että EY-direktiiveistä poikkeavien säännösten määräaikaisuutta ei kirjoitettu lakiin.

Euroopan unioniin liittymisestä neuvoteltaessa Suomi vaati, että se saa säilyttää pysy-

västi ne poikkeussäännökset, joista ETA-sopimuksessa oli sovittu. Unioni ei tähän suostunut. Se hyväksyi samat poikkeussäännökset ja siirtymäajan, jotka ETA-sopimukseen oli kirjattu.

Maa- ja metsätalousministeriö on antanut 30 päivänä tammikuuta 1996 eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle sen pyytämän kirjallisen selvityksen toimenpiteistään, joita eduskunnan eräisiin siemenkaupan säännöksiin liittyvät tahdonilmaisut edellyttävät.

Komission edustajien kanssa on käyty keskusteluja EU:n siementuotantojärjestelmän soveltamisesta Suomelle aiheutuvista vaikeuksista ja eduskunnan kannanotoista. Jäljempänä jaksossa 1.2. ilmenee toisaalta, että Suomen siementuotantojärjestelmä on käytännöllisesti katsoen mukautunut EU:n järjestelmään.

Jos siemenkaupan lainsäädäntöä ei kuluvan vuoden loppuun mennessä muuteta vastaamaan kaikilta osin EU direktiivejä, Suomi syyllistyy liittymissopimuksen rikkomiseen ja ilmeistä on, että komissio ryhtyy sen johdosta sopimusvelvoitteiden rikkomista koskevaan menettelyyn.

1.2. Käytäntö

Viljakasvien kauppasiemenen osuus siementuotannossa on siirtymäkauden lopulla vuonna 1995 ollut 80 prosenttia ja vuonna 1996 enää vain noin 5 prosenttia tarkastetusta siementavarasta. Vastaavasti sertifioidun siemenen osuus vuonna 1995 oli 20 prosenttia ja vuonna 1996 jo 95 prosenttia.

Nurmikasvien siementuotannossa kauppasiemenen osuus vastaavasti kumpanakin vuotena on ollut vain 2 prosenttia. Sertifioidun siemenen osuus on kumpanakin vuonna ollut 98 prosenttia.

Nämä luvut osoittavat, että Suomen siementuotanto- ja markkinajärjestelmä on siirtymäkauden aikana mukautunut EU:n siementuotannon ja markkinoinnin järjestelmään.

Siemenmarkkinat ovat Suomessa 1980-luvun lopulta lähtien voimakkaasti pienentyneet. Niinpä kylvöihin käytetystä viljan siemenen määrästä tarkastetun siementavaran osuus on vuonna 1996 ollut enää vain 20 prosenttia, kun vastaava luku 1980-luvun lopulla oli 60 prosenttia. Tarkastetun siementavaran markkinat ovat niin pienet, että

siemenhuollon toimivuutta ei nykyisin voida pitää turvattuna.

Maa- ja metsätalousministeriö on keväällä 1996 asettanut kolmivuotisen siemenmarkkinoiden tervehdyttämisprojektin, jonka tehtävä on edistää tarkastetun siemenen käyttöä maataloudessa.

2. Ehdotetut muutokset

3 §. Pykälän 1 momentti sisältää säännöksen, jonka mukaan rehu- ja viljakasvien saman kasvilajin kylvösiemenen markkinointi sekä sertifioituna että 4 §:ssä tarkoitettuna muuna kylvösiemenenä on kuitenkin sallittava. Tämä poikkeussäännös ehdotetaan kumottavaksi.

4 §. Pykälän 2 momentti sisältää määräyksen, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriön tulee, antaessaan sertifioidun ja muun kylvösiemenen tuottamista koskevia tarkempia määräyksiä ottaa huomioon ETA-sopimukseen sisältyvät, erityisesti Suomessa markkinoitavaa kylvösiementä koskevat määräykset. Määräys viittaa poikkeussäännöksen ja tulisi poistaa.

Samana lainkohdan mukaan Suomessa sertifioitavana myytävän siementavaran tulee olla 5 §:ssä tarkoitettuun viljelykasvien lajikeluetteloon merkittyä lajiketta. Tätä vaatimusta on pidettävä pääsääntönä Suomessa markkinoitavalle siementavaralle. Estettä ei kuitenkaan ole asetettava sille, että Suomessa sertifioitaisiin siementavaraa lajikkeesta, jota ei ole merkitty lajikeluetteloon, jos siementavara on tarkoitettu vietäväksi maasta. Mainittu säännös ehdotetaan siis poistettavaksi laista. Tarkempia määräyksiä siementavaran sertifioinnista on annettu maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

siemenkauppalain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä helmikuuta 1993 annetun siemenkauppalain (233/1993) 3:§:n 1 momentti ja 4 §:n 2 momentti, seuraavasti:

3 §

Sertifioitu siemen

Maa- ja metsätalousministeriö määrää sen mukaan kuin kylvösiementen tuotantoa ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät, että tiettyjen kasvilajikkeiden kylvösiementä saadaan markkinoida ainoastaan kylvösiemenerinä, joiden polveutuminen, lajikeaitous ja tekninen laatu on Suomen tai muun Euroopan talousalueen valtion viranomaisen varmentama (*sertifioitu siemen*).

4 §

Muu kylvösiemen

Maa- ja metsätalousministeriö antaa määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettua kylvösiementä ja sen tuottamista, käsittelyä ja varastointia koskevista vaatimuksista. Niitä annettaessa on otettava huomioon kylvösiementen tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

Laki

siemenkauppalain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä helmikuuta 1993 annetun siemenkauppalain (233/1993) 3 §:n 1 momentti ja 4 §:n 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Sertifioitu kylvösiemen

Sertifioitu siemen

Maa- ja metsätalousministeriö määrää sen mukaan kuin Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksessa (*ETA-sopimus*) on sovittu, että tiettyjen kasvilajien kylvösiementä saadaan markkinoida ainoastaan kylvösiemenenerinä, joiden polveutumisen, lajikeaitous ja tekninen laatu on Suomen tai muun Euroopan talousalueen valtion viranomaisten varmentamaa (sertifioitu kylvösiemen). Rehu- ja viljakasvien saman kasvilajin kylvösiemenen markkinointi sekä sertifioituna että 4 §:ssä tarkoitettuna muuna kylvösiemenenä on kuitenkin sallittava. Suomessa sertifioitavan kylvösiemenen tulee olla 5 §:ssä tarkoitettuun viljelykasvien lajikeluetteloon merkittyä lajiketta.

Maa- ja metsätalousministeriö määrää sen mukaan kuin *kylvösiementen tuotantoa ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät, että tiettyjen kasvilajikkeiden kylvösiementä saadaan markkinoida ainoastaan kylvösiemenenerinä, joiden polveutuminen, lajikeaitous ja tekninen laatu on Suomen tai muun Euroopan talousalueen valtion viranomaisen varmentama (sertifioitu siemen).*

4 §

4 §

Muu kylvösiemen

Muu kylvösiemen

Maa- ja metsätalousministeriö antaa määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettua kylvösiementä ja sen tuottamista, käsittelyä ja varastointia koskevista vaatimuksista. Tässä momentissa ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja määräyksiä annettaessa on otettava huomioon ETA-sopimukseen sisältyvät, erityisesti Suomessa markkinoitavaa kylvösiementä koskevat määräykset.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettua kylvösiementä ja sen tuottamista, käsittelyä ja varastointia koskevista vaatimuksista. *Niitä annettaessa on otettava huomioon kylvösiementen tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.